

OGÓLNE WARUNKI UMÓW SPRZEDAŻY

dokonywanych przez "AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółkę jawną w Zabrze
z dnia 1 listopada 2017r.

I. Postanowienia ogólne

1. Niniejsze ogólne warunki umów sprzedaży (Ogólne warunki lub OWUS) stanowią ogólne warunki umów w rozumieniu art. 384 kodeksu cywilnego i mają zastosowanie do wszystkich umów sprzedaży i dostawy towarów zawieranych przez "AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółkę jawną w Zabrze jako Sprzedawcę. Uregulowania OWUS dotyczące umowy sprzedaży mają odpowiednio zastosowanie do umowy dostawy.
2. Postanowień OWUS nie stosuje się gdy Kupującym jest osoba fizyczna, która nabywa rzeczy w celu niezwiązanym z jej działalnością gospodarczą ani zawodową.
3. Użyte w dalszej części niniejszych ogólnych warunków umów sprzedaży określenia oznaczają:
  - Ogólne Warunki lub OWUS- niniejsze „Ogólne warunki umów sprzedaży dokonywanej przez "AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółkę jawną w Zabrze
  - Sprzedawca -"AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółkę jawną w Zabrze
  - Kupujący - podmiot będący drugą stroną umowy sprzedaży (kontrahent "AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółki jawnej w Zabrze);
  - Strony - Sprzedawca i Kupujący;
  - Towar - towary handlowe i wyroby sprzedawane przez "AZMAR" M.Frys, M.Rajca Spółkę jawną w Zabrze w ramach umowy z kontrahentem, lub na podstawie zamówienia kontrahenta.
4. Niniejsze Ogólne Warunki oraz pisemne potwierdzenie zamówienia są kompletnym i jedynym uregulowaniem umownym wiążącym strony w zakresie sprzedaży towarów.
5. W szczególnych przypadkach, strony mogą zawrzeć w formie pisemnego, pod rygorem nieważności, aneksu – np. warunków szczegółowych, odmienne postanowienia od zawartych w Ogólnych Warunkach.
6. Zawarcie odrębnej umowy sprzedaży wyłącza stosowanie niniejszych Ogólnych Warunków tylko w zakresie uregulowanym w niej w sposób odmienny.
7. OWUS podane są do wiadomości Kupującego. Obowiązek zapoznania się z OWUS leży po stronie Kupującego. Jeżeli Kupujący pozostaje w stałych stosunkach handlowych przyjęcie przezeń OWUS przy pierwszym zamówieniu uważa się za ich akceptację dla wszystkich pozostałych zamówień i umów sprzedaży, aż do czasu zmiany ich treści lub odwołania ich stosowania.
8. Wszelkie dodatkowe lub sprzeczne z OWUS warunki zawarte w jakimkolwiek dokumencie lub dokumentach wystawionych przez Kupującego zarówno przed jak i po wystawieniu jakiegokolwiek dokumentu przez Sprzedawcę, w którym OWUS zostały określone lub które zawierają odniesienia do OWUS, zostają niniejszym wyraźnie odrzucone przez Sprzedawcę, który nie będzie ich brał pod uwagę, a każde takie warunki nie będą miały żadnego zastosowania do jakiegokolwiek sprzedaży dokonywanej przez Sprzedawcę na rzecz Kupującego i nie będą w żadnym zakresie wiążące wobec Sprzedawcy.

II. Zawarcie umowy

- 1.** Wszelkie porozumienia, zapewnienia, przyrzeczenia i gwarancje składane ustnie przez pracowników czy przedstawicieli Sprzedawcy w związku z zawarciem umowy, złożeniem oferty lub potwierdzeniem zamówienia nie są wiążące i nie mogą być podstawą jakichkolwiek roszczeń wobec Sprzedawcy.
- 2.** Zawarcie umowy sprzedaży następuje na podstawie zamówienia złożonego przez Kupującego u Sprzedawcy na drodze pisemnej, faksem lub pocztą elektroniczną. Przyjęcie zamówienia powinno zostać potwierdzone przez Sprzedawcę na drodze pisemnej, faksem lub pocztą elektroniczną. Brak sprzeciwu Kupującego złożonego Sprzedawcy mailowo lub faksem w ciągu 12 h od otrzymania potwierdzenia zamówienia oznacza jego akceptację.
- 3.** Wyłącza się wszelkie prawem przewidziane możliwości milczącego (dorożumianego) zawarcia umowy.
- 4.** W przypadku, gdy z przyczyn niezależnych od Sprzedawcy, Sprzedawca nie będzie mógł wykonać umowy w całości lub w części, przysługiwać mu będzie prawo odstąpienia od niej w całości lub w części. Prawo takie przysługuje do umówionego przez strony dnia dostawy/odbioru towaru. Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualną powstałą przez to szkodę przez Kupującego oraz/lub partnerów handlowych czy kontrahentów Kupującego. Odstąpienie przez Sprzedawcę od umowy nie może być podstawą jakichkolwiek roszczeń wobec Sprzedawcy.
- 5.** Wszystkie informacje techniczne dotyczące towarów, gatunków, wymiarów, przeliczników, rozmiarów, tolerancji wymiarowych i wagowych oraz jakości, wynikające z katalogów, prospektów i innych materiałów reklamowych przedstawianych przez Sprzedawcę są danymi orientacyjnymi.

III. Przejście ryzyka

Ryzyko utraty lub uszkodzenia towaru przechodzi ze Sprzedawcy na Kupującego z chwilą wydania towaru Kupującemu, a w przypadku powierzenia towaru przewoźnikowi wskazanemu przez Kupującego lub wybranemu przez Sprzedawcę z chwilą wydania towaru przewoźnikowi, niezależnie od tego kto ponosi koszty transportu.

IV. Cena

- 1.** Cena za sprzedawany towar będzie określona każdorazowo w potwierdzeniu zamówienia.
- 2.** W przypadku zmniejszenia ilości sprzedawanego Kupującemu towaru o więcej niż 5%, z przyczyn nie leżących po stronie Sprzedawcy, Sprzedawca zastrzega sobie prawo podwyższenia cen, zmiany innych warunków handlowych i harmonogramu dostaw lub odstąpienia od umowy w całości lub w części.
- 3.** Przesłane przez Kupującego zamówienie powinno zawierać wszystkie istotne informacje o zamawianym towarze/usłudze w zakresie niezbędnym do jego identyfikacji oraz informację o sposobie przygotowania towaru do transportu. Niespełnienie tego warunku skutkujące dostawą przez Sprzedawcę towaru niezgodnego z potrzebami Kupującego obciąża Kupującego i nie stanowi podstawy do złożenia reklamacji.

4. Koszty dostawy do Kupującego oraz innych usług dodatkowych są ustalane indywidualnie podczas składania zamówienia. Brak takich ustaleń oznaczać będzie, że odbiór towaru następuje w magazynie Sprzedawcy.
5. Wszelkie koszty, mogące wyniknąć w czasie realizacji zamówienia np. przepakowanie, cięcie, foliowanie, przeładunek i inne obowiązujące w czasie realizacji zamówienia obciążają Kupującego, o ile strony nie ustaliły inaczej.
6. Płatność uważa się za dokonaną w chwili wpływu środków na rachunek bankowy Sprzedawcy.
7. W przypadku, gdy po zawarciu umowy wystąpią okoliczności uzasadniające podwyższenie ceny towaru w szczególności: wzrost ceny nabycia towaru przez Sprzedawcę, podwyższenie cła, wprowadzenie opłat celnych dodatkowych, wprowadzenie innych obciążeń publicznoprawnych, Sprzedawca ma prawo do odpowiedniego, jednostronnego podwyższenia ceny towaru wskazując przyczynę podwyżki. Podwyżka nie może być wyższa niż faktyczny wzrost elementów cenotwórczych.
8. Ceny podawane przez Sprzedawcę są cenami netto i powiększone zostaną o podatek od towarów i usług wg obowiązujących stawek.
9. W przypadku opóźnienia się Kupującego z zapłatą ceny z jakiegokolwiek umowy sprzedaży łączącej strony, Sprzedawca ma prawo do powstrzymania się z realizacją wszystkich zawartych umów (w tym z wydaniem towaru) do czasu zapłaty przez Kupującego wszelkich wymagalnych należności wraz z odsetkami. Jeżeli opóźnienie jakiegokolwiek płatności względem Sprzedawcy przekroczy 7 dni Sprzedawca może odstąpić od umowy sprzedaży bez wyznaczania terminu dodatkowego. Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za powstałą z tych przyczyn szkodę. Odstąpienie przez Sprzedawcę od umowy nie może być podstawą jakichkolwiek roszczeń wobec Sprzedawcy.
10. Udzielane przez Sprzedawcę rabaty, upusty, bonifikaty itp. wymagają indywidualnych ustaleń na piśmie.
11. Stosowne atesty, certyfikaty, deklaracje zgodności lub inne dokumenty potwierdzające jakość towaru, Sprzedawca dołącza do dostarczanego towaru na pisemny wniosek Kupującego. Sprzedawca zastrzega sobie prawo do pobrania opłat za ww dokumenty.

V. Zabezpieczenia/Zaliczki

1. Sprzedawca ma prawo uzależnić realizację umowy od udzielenia przez Kupującego zabezpieczenia obecnych lub przyszłych należności Sprzedawcy w formie zaakceptowanej przez Sprzedawcę, przykładowo w formie: weksla in blanco, weksla In blanco z poręczeniem, gwarancji bankowej, akredytywy, wpłacenia zaliczki lub zadatku, hipoteki, zastawu, cesji, przewłaszczenia.
2. Warunki udzielenia zabezpieczenia będą indywidualnie uzgadniane między stronami.
3. Jeżeli Kupujący nie udzieli zabezpieczenia w ustalonym terminie Sprzedawca ma prawo do powstrzymania się z wydaniem towaru.
4. Sprzedawca może pisemnie zwolnić Kupującego od wymogu udzielenia zabezpieczenia.

5. Sprzedawca ma prawo pobrać od Kupującego zaliczkę. Wysokość zaliczki będzie ustalana indywidualnie. Zaliczka zostanie rozliczona przy odbiorze ostatniej partii towaru. W przypadku nie odebrania towaru przez Kupującego zaliczka może zostać przez Sprzedawcę zaliczona na poczet kosztów i szkód, o których mowa w pkt. VII ust. 6 OWUS.

VI. Utrudnienia w wykonaniu umowy

1. Sprzedawca zastrzega sobie możliwość przesunięcia terminu realizacji lub anulowania potwierdzenia zamówienia w przypadku awarii, anulowania lub opóźnienia dostaw przez producenta lub dostawcę Sprzedającego lub innych nieprzewidzianych zdarzeń losowych, których Sprzedawca nie mógł przewidywać, a których ponadto nie przewidział i nie mógł przewidzieć.

2. Sprzedawca nie ponosi także odpowiedzialności za działanie siły wyższej. Przez pojęcie siły wyższej należy rozumieć zdarzenie, którego nie można było przewidzieć przy zachowaniu staranności wymaganej w stosunkach kupieckich, które jest zewnętrzne od Sprzedawcy i któremu nie mógł się on przeciwstawić działając z należytą starannością. Zdarzeniami siły wyższej są w szczególności: strajk generalny, walki wewnętrzne w kraju lub za granicą, blokada przejść granicznych, portów lub innych powszechnie używanych miejsc wjazdowych lub wyjazdowych, zakazy eksportu lub importu, trzęsienia ziemi, powodzie, epidemie i inne zdarzenia elementarnych sił przyrody, których Sprzedawca nie mógł przewidywać, a których ponadto nie przewidział i nie mógł przewidzieć.

3. Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za nieterminowe wykonanie umowy, jeżeli opóźnienia nie wynikają z jego wyłącznej winy.

4. W przypadku zwłoki dostawy dotyczącej towarów niestandardowych Kupujący może odstąpić od umowy tylko w przypadku gdy zwłoka była poważna i przekroczyła 30 dni.

VII. Odbiór towaru. Zbadanie towaru

1. W przypadku gdy odbiór towaru od Sprzedawcy dokonuje Kupujący własnym środkiem transportu, odpowiedzialność za towar przechodzi na Kupującego w momencie wydania towaru z magazynu.

2. W przypadku, gdy Kupujący zleca odbiór towaru niezależnemu przewoźnikowi lub Sprzedawca zleca dostawę towaru przewoźnikowi odpowiedzialność za towar przechodzi na Kupującego w momencie wydania towaru przewoźnikowi.

3. W przypadku gdy towar dostarczony jest do Kupującego pojazdem Sprzedawcy odpowiedzialność za towar przechodzi na Kupującego w momencie rozładunku towaru. Obowiązek rozładunku towaru spoczywa na Kupującym i on też odpowiada za ewentualne szkody w towarze powstałe przy rozładunku.

4. Koszt odbioru i/lub rozładunku towaru zawsze spoczywa na Kupującym.

5. Sprzedawca ma prawo uznać, że dostarczając towar pod wskazany przez Kupującego adres dostawy, odbiór towaru dokonany został przez upoważnionego przedstawiciela Kupującego a pokwitowanie odbioru jest wiążące dla Sprzedawcy i Kupującego.

6. Brak odbioru towaru przez Kupującego w ustalonym terminie lub odmowa jego odbioru od przewoźnika powoduje według wyboru Sprzedawcy:

a) możliwość dochodzenia od Kupującego pełnej ceny za towar, przesunięcie towaru na magazyn towarów oczekujących do wysyłki i naliczanie opłaty magazynowej w wysokości 10 zł/tonę za każdy dzień opóźnienia oraz obciążenie Kupującego ewentualnymi poniesionymi kosztami transportu nieodebranego towaru i innymi szkodami
lub

b) odstąpienie od umowy i obciążenie Kupującego wszystkimi wynikającymi z tego kosztami.

7. W sytuacji braku odbioru towaru przez Kupującego przez okres 3 miesięcy, Sprzedawca może towar zezłomować lub odsprzedać, a uzyskane z tego środki pieniężne zaliczyć na poczet kosztów opłaty magazynowej, ceny towaru, wszelkich odsetek czy na poczet naprawienia szkody.

VIII. Wady rzeczy sprzedanej

1. Kupujący zobowiązuje się do starannego i dokładnego zbadania towaru w chwili jego odbioru pod względem ilościowym, zgodności ze specyfikacją techniczną określoną w umowie lub certyfikacie oraz pod względem ewentualnych widocznych wad. Sprawdzeniu podlega również załączana dokumentacja towaru. Po zbadaniu towaru podpisany zostanie dokument jego wydania (Wz). Podpisanie dokumentu wydania bez zastrzeżeń jest równoznaczne ze stwierdzeniem zgodności wskazanych parametrów z umową i brakiem wad, które mogłyby zostać wykryte przy starannym i dokładnym zbadaniu towaru podczas odbioru. Kupujący nie może się zwolnić od obowiązków wskazanych w niniejszym ustępie i od skutków ich niedochowania powołując się na przyjętą praktykę obrotu i odbioru.

2. W przypadku ewentualnych zastrzeżeń Kupujący zobowiązany jest złożyć przy odbiorze towaru, a następnie pisemnie poinformować o nich Sprzedawcę w ciągu 1 dnia od odbioru, a także umożliwić Sprzedawcy zbadanie dostarczonego towaru w stanie nienaruszonym.

3. Jeżeli ze względu na rodzaj opakowania albo z innego powodu nie jest możliwe wykonanie obiektywnej kontroli dostarczonego towaru, kontrola przy odbiorze powinna obejmować dokumenty przewozowe, ilość i stan opakowań, wagę brutto oraz dane dotyczące oznaczenia towaru na opakowaniach a także szkody widoczne z zewnątrz. Natychmiast, kiedy stanie się to możliwe, najpóźniej jednak przy rozpakowaniu towaru, zanim zostanie on wykorzystany, powinna być przeprowadzona szczegółowa kontrola, a wyniki jej bez zwłoki przekazane Sprzedawcy. Wady widoczne powinny być zgłoszone sprzedawcy nie później jak w terminie 5 dni od odbioru towaru pod rygorem utraty prawa do dochodzenia od Sprzedawcy jakichkolwiek roszczeń.

4. W przypadkach stwierdzenia przez Kupującego w trakcie przetwarzania towaru wad ukrytych z tytułu których Kupujący będzie dochodził roszczeń z tytułu rękojmi, Kupujący musi zaniechać dalszego przetwarzania tego towaru, zabezpieczyć wadliwy towar i przechowywać do chwili wymiany lub zwrotu. Zużycie ponad 10 % dostarczonego towaru w ramach jednej dostawy w odniesieniu do której zgłoszono zaistnienie wady będzie równoznaczne z zaakceptowaniem przez Kupującego jakości całej partii tego towaru i zrzeczenia się dochodzenia roszczeń. W takim przypadku wygasa odpowiedzialność Sprzedawcy za wady towaru oraz za jakiegokolwiek powstałe szkody po stronie Kupującego i jego kontrahentów.

5. Zgłoszenie Sprzedawcy wady ukrytej musi nastąpić pisemnie – listem za potwierdzeniem odbioru niezwłocznie - nie później niż w terminie 3 dni po stwierdzeniu istnienia wady, ale w terminie nie

przekraczającym 30 dni od dnia odbioru towaru pod rygorem utraty prawa do dochodzenia od Sprzedawcy jakichkolwiek roszczeń. W sytuacji zgłoszenia przez Kupującego wady ukrytej w drodze korespondencji mailowej to takie zgłoszenie będzie nieskuteczne w sytuacji braku pisemnego zgłoszenia wady w sposób powyżej opisany.

6. Kupujący jest zobowiązany dopełnić wszystkich formalności opisanych w powyższych punktach pod rygorem utraty prawa do dochodzenia od Sprzedawcy jakichkolwiek roszczeń i utraty uprawnień z rękojmi.

7. W swoim zgłoszeniu reklamacji Kupujący zobowiązany jest pod rygorem odrzucenia i nieuwzględnienia reklamacji podać wszystkie parametry towaru, okoliczności zakupu, transportu, składowania, produkcji, obróbki towaru, a na każde żądanie Sprzedającego także inne, niezbędne do rozpatrzenia reklamacji dokumenty, zdjęcia, informacje. Odmowa udzielenia dodatkowych wyjaśnień, uzupełnienia niezbędnych dokumentów będzie równoznaczna z cofnięciem reklamacji przez Kupującego.

8. Jeżeli zdaniem Sprzedawcy dla stwierdzenia wad potrzebne będzie przeprowadzenie ekspertyzy technicznej, przez aprobowaną wspólnie instytucję badawczą lub biegłego, to Sprzedawca zajmie po konsultacji z producentem/dostawcą stanowisko, co do wadliwości towaru po uzyskaniu stosownej ekspertyzy. Dla ważności zgłoszonej reklamacji i podjęcia działań reklamacyjnych u producenta ekspertyzę tą musi dostarczyć na swój koszt Kupujący. Sprzedający zastrzega sobie prawo dokonania własnej ekspertyzy, jeśli wyniki ekspertyzy dostarczonej przez Kupującego będą budzić jego lub producenta wątpliwości.

9. Uwzględnienie reklamacji następować będzie w formie pisemnej pod rygorem nieważności, po możliwych oględzinach reklamowanej partii towaru przez Sprzedawcę, ewentualnie po przeprowadzeniu ekspertyzy. Sprzedawca może zażądać od Kupującego i na jego koszt dostarczenia towaru lub jego próbek celem przeprowadzenia oględzin. W przypadku uwzględnienia reklamacji Sprzedawca zobowiązuje się na swój koszt wymienić wadliwy towar na wolny od wad w terminie uzgodnionym przez strony. Jeżeli wymiana towaru jest niemożliwa, albo wiąże się z koniecznością poniesienia przez Sprzedawcę dodatkowych wydatków, Sprzedawca ma prawo odmówić wymiany towaru i zwrócić Kupującemu stosowną część lub całość ceny.

10. Sprzedawca zwolniony jest od odpowiedzialności z tytułu rękojmi oraz z tytułu nienależytego wykonania umowy w przypadku, gdy wady towaru spowodowane są niewłaściwym składowaniem lub transportem wewnętrznym u Kupującego lub jego partnera handlowego.

11. Kupujący nie może powoływać się na wady towaru w przypadku stosowania przez siebie niewłaściwego procesu technologicznego, złego doboru materiału i jego zakupu w stosunku do wymagań procesów i dokumentacji technicznej.

12. Odpowiedzialność Sprzedawcy z tytułu rękojmi jest także wyłączona, gdy Kupujący dokonał naprawy towaru bez pisemnej zgody Sprzedawcy, jak również przed dokonaniem oględzin i rozpatrzeniem reklamacji sprzedał, przerobił sam lub u swojego partnera handlowego część lub całość zakupionego towaru, posiadając wiedzę o jego brakach, uszkodzeniach czy niewłaściwych parametrach.

13. Z tytułu sprzedaży towarów oznaczonych jako „drugi gatunek”, „trzeci gatunek”, „towar

niewymiarowy”, „towar bez atestu”, „towar bez prawa do reklamacji”, „odpad”, „nadwalcowanie”, czy z innymi podobnymi zapisami, nawet w przypadku przekazania dokumentacji technicznej z nimi związanej, Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności wobec Kupującego. Wyłączona zostaje również w tym przypadku odpowiedzialność Sprzedawcy z tytułu rękojmi.

14. Odpowiedzialność Sprzedawcy z tytułu wad lub niedoborów towarów jest ograniczona wyłącznie do obowiązków opisanych w treści OWUS.

15. Odpowiedzialność Sprzedawcy jest ograniczona do wysokości nie przekraczającej wartości reklamowanego towaru plus ewentualne koszty dostawy/transportu.

16. Odpowiedzialność Sprzedawcy za szkody powstałe w wyniku istnienia wad w przypadku zrealizowania uprawnień z tytułu rękojmi zostaje wyłączona na podstawie art. 558 kodeksu cywilnego.

17. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne wygasają po upływie 6 miesięcy licząc od dnia, kiedy towar został wydany Kupującemu.

18. Wszczęcie postępowania reklamacyjnego nie zwalnia Kupującego z obowiązku zapłaty ceny za wydany towar.

IX. Opóźnienia w płatnościach i wydaniu, odpowiedzialność.

1. W przypadku opóźnienia się Kupującego z zapłatą całości lub części ceny zapłaci on Sprzedawcy odsetki ustawowe za opóźnienie.

2. Sprzedawca wolny jest od wszelkiej odpowiedzialności związanej z nieterminowym wydaniem towaru, gdy przyczyną tego jest fakt, iż jego dostawca nie wywiązał się z dostawy w terminie.

3. Odszkodowanie za szkody wyrządzone Kupującemu w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy ograniczone jest w każdym przypadku do wysokości ceny netto towaru objętego umową, przy czym Sprzedawca odpowiadać może jedynie za możliwe do przewidzenia i typowe szkody Kupującego. W żadnym wypadku Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za utracone przez Kupującego korzyści, straty produkcyjne, utratę renomy rynkowej itp.

4. Sprzedawca nie odpowiada za przydatność dostarczonego, zgodnie z zamówieniem towaru do pożądaných przez Kupującego celów.

X. Właściwość sądu, prawo.

1. Sądem właściwym do rozstrzygania ewentualnych sporów będzie właściwy rzeczowo sąd powszechny w Gliwicach, Zabrze lub Katowicach, wedle wyboru Sprzedawcy.

2. Do umowy mają zastosowanie wyłącznie przepisy prawa polskiego.

XI. Inne postanowienia

1. Wierzytelności Kupującego wobec Sprzedawcy nie mogą być przedmiotem jakichkolwiek czynności prawnych (w szczególności umowy cesji) bez pisemnej zgody Sprzedawcy. Kupującego

obowiązuje zakaz przenoszenia na osoby trzecie wierzytelności względem Sprzedawcy, o czym mowa w art. 509 § 1 k.c.

2. Jeżeli poszczególne postanowienia niniejszych Ogólnych Warunków okazałyby się nieważne lub nieskuteczne nie będzie to miało wpływu na ważność i skuteczność pozostałych postanowień. W takim przypadku strony zobowiązują się przyjąć takie postanowienia, które odzwierciedlać będą uprzednie postanowienia w sposób skuteczny.